

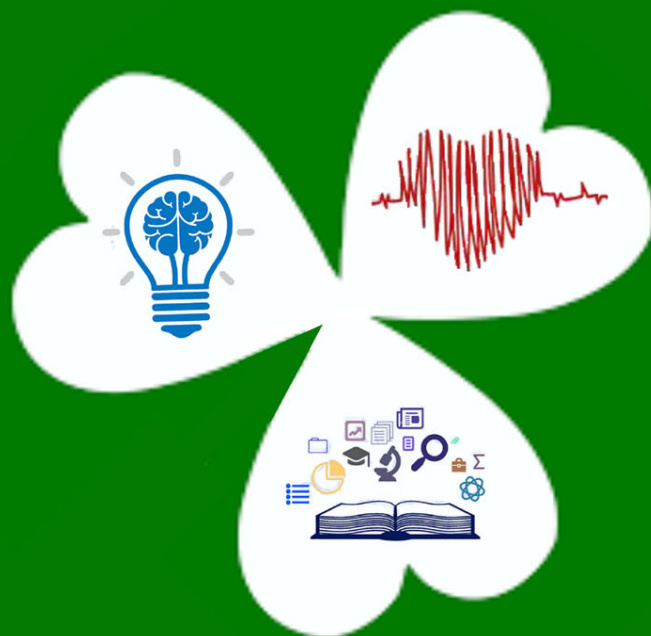

Наукові
перспективи

Журнал
видається
в рамках
роботи
Видавничої
групи

ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ НАУКИ

СЕРІЯ "ПЕДАГОГІКА"
СЕРІЯ "ПСИХОЛОГІЯ"
СЕРІЯ "МЕДИЦИНА"

№2(7) 2022

Видавнича група «Наукові перспективи»

Громадська організація «Християнська академія педагогічних наук України»

Громадська організація «Всеукраїнська асоціація педагогів і психологів з духовно-морального виховання»

за сприяння громадської наукової організації «Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління»

«Перспективи та інновації науки»

(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)

Випуск № 2(7) 2022

Київ – 2022

Publishing Group «Scientific Perspectives»

Public organization "Christian Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine"

**Public organization "All-Ukrainian Association of Teachers and Psychologists of
Spiritual and Moral Education"**

*with the assistance of the public scientific organization "Ukrainian Assembly of Doctors of Sciences in Public
Administration"*

"Prospects and innovations of science"

(Series "Pedagogy ", Series " Psychology ", Series " Medicine ")

Issue № 2(7) 2022

Kiev – 2022

«Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)»:
журнал. 2022. № 2(7) 2022. С. 1039

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 27.09.2021 № 1017 журналу присвоєно категорію "Б" із психології та педагогіки

Рекомендовано до видавництва Президією громадської наукової організації «Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління» (Рішення від 16.02.2022, № 9/2-22)

Журнал видається за активної підтримки КНП "Клінічна лікарня №15 Подільського району м. Києва"

Журнал заснований з метою розвитку вітчизняного наукового потенціалу та реалізації кращих традицій науки в Україні та за кордоном. Журнал висвітлює історію, теорію, механізми формування та функціонування, а, також, інноваційні питання розвитку психології, педагогіки та медицини. Видання розраховано на дослідників, викладачів вищих навчальних закладів, аспірантів, магістрів, фахівців-практиків.

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), до міжнародної наукометричної бази даних ResearchBib, до міжнародної пошукової системи Google Scholar.

Голова редакційної колегії:

**Жукова Ірина
Віталіївна**

кандидат наук з державного управління, доцент, проректор з наукової роботи ПВНЗ Університет Новітніх Технологій, виконавчий директор президії громадської наукової організації «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління» (Київ, Україна)

Головний редактор: Чернуха Надія Миколаївна — доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної реабілітації та соціальної педагогіки Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна).

Заступник головного редактора: Сіданіч Ірина Леонідівна — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти (Київ, Україна);

Заступник головного редактора: Жуковський Василь Миколайович — доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри англійської мови Національного університету "Острозька академія" (Рівне, Україна).

Редакційна колегія:

- **Бахов Іван Степанович** — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземної філології та перекладу Міжрегіональної Академії управління персоналом (Київ, Україна)
- **Балахтар Катерина Сергіївна** — здобувач ступеня доктора філософії (PhD) за спеціальністю 053. Психологія, старший викладач кафедри іноземних мов в Національному університеті ім. О. О. Богомольця (Київ, Україна)
- **Біляковська Ольга Орестівна** — доктор педагогічних наук, професор кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи Львівського національного університету імені Івана Франка (м. Львів, Україна)
- **Васильєв Авер'ян Григорович** — доктор філософії (з медицини) PhD, медичний директор країн Перської затоки, GlaxoSmithKline (Дубай, ОАЕ)
- **Вергун Андрій Романович** — доктор медичних наук, доцент кафедри сімейної медицини, лікар-хірург вищої категорії, антиплагіатний експерт, старший інспектор наукового відділу, відповідальний за виявлення плагіату в наукових і навчально-методичних працях Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького (Львів, Україна)
- **Вовк Вікторія Миколаївна** — кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки Державного університету ім. Станіслава Шашіца в Пілі (м. Піла, Польща)
- **Гвожджев'їч Сильвія** — кандидат наук, Державна професійна вища школа ім. Якуба з Парадижу в Гожуві-Великопольському (Польща)
- **Головач Наталія Василівна** — кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри управління персоналом та економіки праці Міжрегіональної Академії управління персоналом (Київ, Україна)
- **Гудзенко Ганна Володимирівна** — кандидат медичних наук, асистент кафедри неврології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця (Київ, Україна)
- **Гуменникова Тамара Рудольфівна** — доктор педагогічних наук, професор, директор Придунайської філії Міжрегіональної Академії управління персоналом (Київ, Україна)
- **Долгова Олена Миколаївна** — кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- **Древ'їцька Оксана Остапівна** — доктор медичних наук, доцент, професор кафедри медичної психології Міжрегіональної Академії управління персоналом (Київ, Україна)
- **Журавльова Лариса Петрівна** — доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології Поліського національного університету (Житомир, Україна)
- **Заячківська Оксана Василівна** — кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів та економічної безпеки Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)

- **Іжисівська Леся Анатоліївна** — кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології та особистісного розвитку Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна)
- **Ічанська Олена Михайлівна** — кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- **Кардаш Оксана Любомирівна** — кандидат економічних наук, доцент кафедри комп'ютерних технологій та економічної кібернетики Навчально-наукового інституту автоматики, кібернетики та обчислювальної техніки Національного університету водного господарства та природокористування (м. Рівне, Україна)
- **Коваленко Олена Михайлівна** — кандидат педагогічних наук, провідний науковий співробітник відділу профільного навчання Інституту педагогіки НАПН України (Київ, Україна)
- **Ковальчук Анна Сергіївна** - здобувач ступеня доктора філософії (PhD) за спеціальністю 053. Психологія Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна)
- **Коломоєць Андрій Володимирович** — кандидат медичних наук, директор «Медсервісгруп» (Київ, Україна)
- **Коляденко Ніна Володимирівна** — доктор медичних наук, доцент, завідувач кафедри медичної психології Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
- **Корнієнко Петро Сергійович** — доктор юридичних наук, доцент, адвокат, заступник першого проректора по роботі з коледами, професор кафедри філософії та соціально-гуманітарних дисциплін Національної академії статистики, обліку та аудиту (Київ, Україна)
- **Кравчук Володимир Миколайович** — доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри конституційного, адміністративного та міжнародного права Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна)
- **Лігоцький Анатолій Олексійович** — доктор педагогічних наук, професор (Київ, Україна)
- **Лич (Назарук) Оксана Миколаївна** — кандидат психологічних наук, доцент, член-кореспондент української академії акмеології, член громадської спілки «Національна психологічна асоціація», доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- **Макаренко Олександр Миколайович** — доктор медичних наук, професор, академік Міжнародної академії освіти та науки, професор кафедри загальномедичних дисциплін Міжрегіональної Академії управління персоналом (Київ, Україна)
- **Мальцев Дмитро Валерійович** — кандидат медичних наук, завідувач лабораторії імунології і молекулярної біології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця (Київ, Україна)
- **Марушева Олександра Анатоліївна** — доктор наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри публічного управління та інформаційного менеджменту ПВНЗ Університет Новітніх Технологій (м. Київ, Україна)
- **Мельник Володимир Степанович** — доктор медичних наук, професор кафедри неврології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, декан медичного факультету №1 (Київ, Україна)
- **Мідельський Сергій Льодвигович** — професор, Академік, Президент Регіональної Академії Менеджменту (Казахстан)
- **Міхальський Томаш** — доктор наук, доцент кафедри географії регіонального розвитку Гданського університету (Польща)
- **Миргород-Карпова Валерія Валеріївна** - кандидат юридичних наук, заступник директора з наукової роботи, старший викладач кафедри адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки Сумського державного університету (Суми, Україна)
- **Михальчук Василь Миколайович** — доктор медичних наук, професор, Заслужений працівник охорони здоров'я України, завідувач кафедри управління охороною здоров'я та публічного адміністрування Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л.Шупика (Київ, Україна)
- **Нікульчев Микола Олександрович** – доктор богословських наук, кандидат філософських наук, професор, доцент кафедри історії та права ДВНЗ «Донецький національний технічний університет» (Покровськ, Донецька область, Україна)
- **Помиткін Едуард Олександрович** — доктор психологічних наук, професор, провідний науковий співробітник Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України (Київ, Україна)
- **Помиткіна Любов Віталіївна** — доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- **Приходькіна Наталія Олексіївна** — доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна)
- **Радзіховська Наталія Станіславівна** — кандидат медичних наук, лікар вищої категорії, завідувач відділенням неврології КНП "Клінічна лікарня №15 Подільського району м. Києва", асистент кафедри неврології НМУ імені О.О. Богомольця (Київ, Україна)
- **Стовбан Микола Петрович** — кандидат медичних наук, доцент кафедри фізіотерапії і пульмонології з курсом професійних хвороб, заступник генерального директора комунального некомерційного підприємства "Івано-Франківська обласна клінічна інфекційна лікарня Івано-Франківської Обласної Ради" (Івано-Франківськ, Україна)
- **Трушкіна Наталія Валеріївна** — кандидат економічних наук, член-кореспондент Академії економічних наук України, дійсний член Центру українсько-європейського наукового співробітництва, старший науковий співробітник відділу проблем регуляторної політики та розвитку підприємництва, Інститут економіки промисловості НАН України (Київ, Україна)
- **Турчинова Ганна Володимирівна** — кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету природничо-географічної освіти та екології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (Київ, Україна)
- **Хохліна Олена Петрівна** — доктор психологічних наук, професор, професор кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- **Цимбалюк Руслан Степанович** — кандидат медичних наук, доцент кафедри загальної хірургії № 1 Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, декан медичного факультету №2 (Київ, Україна)
- **Чаусова Тетяна Володимирівна** — кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології та особистісного розвитку Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна)
- **Чумак Оксана Володимирівна** — доктор економічних наук, доцент, науковий співробітник відділу статистики і аналітики вищої освіти Державної наукової установи «Інститут освітньої аналітики» (Київ, Україна)
- **Яковичька Лада Савелівна** — доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)

ЗМІСТ

СЕРІЯ «Педагогіка»

Gurzhiiy O.V. <i>MEDICAL EDUCATION: INNOVATIONS IN TEACHING METHODS</i>	18
Herasymchuk T.V., Gubareva O.S. <i>HOW TO TEACH DISTANCE LEARNING</i>	23
Herasymchuk T.V., Shamrai O.V. <i>ONLINE AND BLENDED LEARNING</i>	36
Kornuta O.V., Pryhorovska T.O. <i>EVALUATION OF INFORMATION AND COMMUNICATIVE TECHNOLOGIES IMPACT: "INTERNET TECHNOLOGIES IN ECONOMICS" TEACHING CASE</i>	45
Semenova L.S., Klymenko I.M., Romanyuta I.A., Samoilenko I.I. <i>MORAL EDUCATION OF MEDICAL STUDENTS AS AN IMPORTANT COMPONENT OF TRAINING FUTURE DOCTORS</i>	59
Spirkina O.O., Nenko Yu.P. <i>TEACHING TO READ TECHNICAL TEXTS IN THE SPECIALTY IN ENGLISH THROUGH A PERSONALITY-ORIENTED APPROACH AS A NECESSARY ELEMENT OF MASTERING A FOREIGN LANGUAGE IN TECHNICAL HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS</i>	68
Voliarska O.S., Vasylichenko O.I., Khalemendyk Yu.Ye. <i>DISTANCE LEARNING THROUGH EYES OF TEACHERS: FOREIGN AND UKRAINIAN EXPERIENCE</i>	77
Кравчук Н.П. <i>ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСТУПНОСТІ МІЖ ЗДО І НУШ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ОСВІТИ</i>	89
Аксьонова О.М., Горліченко М.Г. <i>МЕТОДИ ЗАЛУЧЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДО ПРОЦЕСУ ЗАСВОЄННЯ ЛЕКЦІЙНОГО МАТЕРІАЛУ</i>	101

Анастасова О.Ю. <i>ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНА СКЛАДОВА У ЗМІСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ</i>	110
Андрощук І.В. <i>ПЕДАГОГІЧНА ТВОРЧІСТЬ: СУТНІСТЬ ТА ХАРАКТЕРИСТИКА</i>	119
Апрелєва І.В. <i>АНАЛІЗ СУЧАСНИХ ПРОГРАМ РОЗВИТКУ ДИТИНИ У КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ІДЕЙ ПЕДАГОГІКИ ПАРТНЕРСТВА</i>	129
Беляєв С.Б., Ільїна О.О. <i>РОЗРОБЛЕННЯ МЕТОДОЛОГІЧНОЇ ОСНОВИ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ЗМІСТУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ</i>	142
Бордюг Н.С. <i>ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА ДЛЯ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ</i>	151
Боровець О.В., Яковишина Т.В. <i>РОЗВИТОК ТВОРЧОСТІ – ПІДРУНТЯ ЯКІСНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ</i>	159
Бринь Л.І. <i>ЛЮДИНОЦЕНТРИЗМ ЯК ДОМІНУЮЧИЙ ПРИНЦИП СУЧАСНОЇ НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ (НА ПРИКЛАДІ ГРОМАДСЬКИХ ВІРОСПОВІДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ УКРАЇНИ)</i>	171
Варнавська І.В. <i>ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК АСПЕКТ ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ</i>	187
Васиньова Н.С. <i>ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ «ТРЕТЬОЇ МІСІЇ» В УМОВАХ ТРАНСФОРМУВАЛЬНОЇ РОЛІ УНІВЕРСИТЕТІВ</i>	200
Вдович С.М., Стечкевич О.О. <i>СТАН ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СФЕРИ «ЛЮДИНА – ЛЮДИНА» ДО БЕЗКОНФЛІКТНОГО ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ</i>	209
Венгловська О.А., Куземко Л.В., Новик І.М. <i>ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ВИМІРЮВАННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ</i>	220

УДК 378.147:004.031.42

[https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-2\(7\)-187-199](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-2(7)-187-199)

Варнавська Інна В'ячеславівна доцент, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри професійної освіти, Херсонський державний аграрно-економічний університет, вул. Стрітенська, б.23, м. Херсон, 73006, <https://orcid.org/0000-0002-3061-0665>

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК АСПЕКТ ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ

Анотація. За швидких темпів модернізації технологій і суспільства на перший план виходить підготовка таких випускників вишів, які мали б навички та здібності професійної адаптації у змінному світі та абсолютно нових умовах ринку праці. Освіта стає засобом для найбільш адекватного відображення вимог ринкової економіки та нового суспільства.

Зміна основ освіти супроводжується глобальним процесом таких змін, як докорінна зміна цільових орієнтирів, метод навчання, педагогічних програм і засобів, цілей і результатів. Наслідками таких метаморфоз стає зміна ролі студента і викладача, які набувають вигляду взаємин «суб'єкт – суб'єкт».

Вища професійна освіта відіграє величезну роль у формуванні майбутніх фахівців своєї галузі, тому вона повинна не тільки відтворювати інтелектуальний потенціал країни, а й забезпечувати умови формування особистості фахівця, який усвідомлює та розвиває свої здібності, готовий знайти своє місце в житті та реалізувати себе.

Важливо відзначити, що основу технології поетапного формування професійної компетентності спеціаліста в освітньому процесі вишу становлять: освітні технології із спрямованістю на розвиток творчих якостей особистості: інтегративні технології, соціально-виховні технології, технології виховання суб'єктної соціальної активності студента; педагогічні технології на основі гуманно-особистісної орієнтації педагогічного процесу; технології на основі активізації та інтенсифікації діяльності студентів (активні методи навчання): проблемне навчання (частково-пошуковий метод, технологія навчального дослідження, дослідні ігри), технології проектного навчання, інтерактивні технології (технологія проведення дискусій, диспутів); ігрові технології: педагогічні ігри, рольові та ділові ігри; технології індивідуалізованого навчання: проектний метод; технології інтеграції в освіті: інтегративні форми навчання (семинар-практикум, лекція-практикум, лекція-діалог).

Ці технології, спрямовані на формування професійної компетентності у процесі навчально-пізнавальної, практичної, дослідницької та евристичної

діяльності, тісно пов'язані з технологіями педагогічної взаємодії (створення ситуації успіху, оціночної діяльності, встановлення контакту з групою та ін.).

Ключові слова: заклади вищої освіти, інноваційні технології, формування професійної компетентності, освітній процес

Varnavska Inna Vyacheslavivna Associate Professor, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Vocational Education, Kherson State Agrarian and Economic University, Stritenska St., 23, Kherson, 73006, <https://orcid.org/0000-0002-3061-0665>

USE OF INTERACTIVE EDUCATIONAL TECHNOLOGIES AS AN ASPECT OF IMPROVING STUDENTS 'PROFESSIONAL COMPETENCE

Abstract. With the rapid pace of modernization of technology and society, the training of such university graduates who would have the skills and abilities of professional adaptation in a changing world and completely new labor market conditions comes to the fore. Education becomes a means to most adequately reflect the requirements of a market economy and a new society.

Changing the foundations of education is accompanied by a global process of change, such as a radical change in goals, teaching methods, pedagogical programs and tools, goals and results. The consequences of such metamorphoses are a change in the role of student and teacher, which takes the form of a relationship "subject - subject".

Higher professional education plays a huge role in shaping future professionals in their field, so it should not only reproduce the intellectual potential of the country, but also provide conditions for shaping the personality of a specialist who realizes and develops his abilities, ready to find his place in life and realize himself.

It is important to note that the basis of the technology of gradual formation of professional competence of a specialist in the educational process of higher education are: educational technologies aimed at developing creative personality traits: integrative technologies, socio-educational technologies, technologies of subjective social activity; pedagogical technologies based on the humane and personal orientation of the pedagogical process; technologies based on activation and intensification of students' activities (active teaching methods): problem-based learning (partial-search method, educational research technology, research games), project-based learning technologies, interactive technologies (technology of discussions, debates); game technologies: pedagogical games, role and business games; technologies of individualized learning: project method; technologies of integration in education: integrative forms of education (seminar-workshop, lecture-workshop, lecture-dialogue).

These technologies, aimed at the formation of professional competence in the process of educational, practical, research and heuristic activities, are closely related to the technologies of pedagogical interaction (creating a situation of success, evaluation activities, establishing contact with the group, etc.).

Keywords: institutions of higher education, innovative technologies, formation of professional competence, educational process

Постановка проблеми. Науково-технічний прогрес, потік нової інформації, що швидко зростає, автоматизація всіх економічних сфер вимагають, щоб навчання і самонавчання в галузі інформаційних технологій стали постійними складовими професійної діяльності. Крім того, є й економічні передумови професійної комп'ютерної підготовки: зросла ціна збитків від некомпетентних рішень, що призводять до непередбачених наслідків; виникла потреба суспільства в автоматизації деяких етапів процесу навчання, у тиражуванні навчальних систем, у реалізації індивідуального навчання. Постає проблема розробки такої системи професійної підготовки, яка б сприяла розвитку мислення студентів, здатності адаптуватися до професійного середовища, забезпечуючи в результаті конкурентоспроможність випускників на ринку праці.

Тому сучасний стан освітнього процесу потребує вирішення ключових завдань. По-перше, він має бути спрямований на розвиток професійної компетентності, яка спирається на використання сучасних інформаційних засобів; по-друге, для формування професійної компетентності майбутніх випускників вишу необхідне коригування навчальних програм; по-третє, інтенсифікація та індивідуалізація процесу навчання із використанням комп'ютерних технологій, повинні застосовувати під час викладання усіх дисципліни; по-четверте, актуалізується процес розробки методики діагностики індивідуальних відмінностей студентів для створення психологічно комфортного освітнього середовища.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Хоча завдання розвитку професійних компетенцій розглянуті раніше в наукових доробках авторів (О.С.Віханський, І.О. Зимня, М. А. Чошанов, С. Є. Шишов та ін), можна помітити, що сучасне суспільство висуває до випускників вишів нові вимоги. Інноваційна економіка, що найтісніше інтегрована з технологіями обробки значних обсягів інформації, задає нові умови підготовки молодих фахівців – наявність необхідних знань, умінь та навичок у роботі з сучасними інформаційними системами і інтерактивними технологіями.

Різні питання та аспекти інформатизації навчального процесу, використання у ньому сучасних технологій розглядаються в роботах сучасних вчених (Дичківська І.М., Петрук В. А., Пошетун О. І., Сисоєва С. О., Яковенко О. І. та інших). Накопичений цими авторами досвід дозволяє виділити основні напрями інформатизації вишівської освіти і розглянути можливу роль інтерактивних технологій у формуванні професійних компетенцій студентів.

Мета статті – дослідити педагогічні умови, що сприяють успішній реалізації системи професійної підготовки студентів вишу засобами інтерактивних технологій.

Виклад основного матеріалу. Вища професійна освіта відіграє значну роль у формуванні майбутніх фахівців, тому вона повинна не тільки

відтворювати інтелектуальний потенціал країни, а й забезпечувати умови формування особистості фахівця, який усвідомлює і розвиває свої здібності, здатний знайти своє місце в житті та реалізувати себе.

Ці цільові установки на підготовку майбутнього фахівця задані в Концепції модернізації освіти, що передбачає досягнення нового рівня сучасного навчання, отримання нових освітніх результатів, формування професійної компетентності майбутнього фахівця.

Отже, компетенція – це рівень знань, умінь, навичок, досвіду діяльності, необхідний для виконання професійних обов'язків фахівця. Для того, щоб стати компетентним спеціалістом, студент повинен опанувати певні компетенції.

У тих гуманістичної парадигми освіти особливе місце посідає нині інтерактивне навчання. Інтерактивним називається таке навчання, яке засноване на психології людських взаємин і взаємодій. При застосуванні інтерактивних методів найсильніше діє на інтелектуальну активність дух змагання, суперництва, змагальності, який проявляється, коли люди колективно шукають істину. До методів інтерактивного навчання можна віднести такі: евристична розмова; дискусія; "мозкова атака"; метод «ділової гри» та інші.

На нашу думку, найефективнішими є застосування ігрових освітніх технологій, адже ці технології (педагогічні ігри, рольові ігри, метод проектів), що використовуються на практичних заняттях, дозволяють максимально урізноманітнити умови діяльності, оскільки на будь-якому етапі гра розвиває здібності, створює ситуації вибору рішення і власної відповідальності за результат. Якщо всі ці елементи в ігровому проектуванні передбачені, то гра – організаційно-діяльнісна, в якій необхідне дотримання всіх перерахованих ланцюжків: «потреби – цілі – самовизначення (виховання)», «норми – зміст – критерії діяльності (навчання)», «здібності – методи – способи діяльності (розвиток)».

Рольові ігри використовувалися для формування різних умінь і навиків за умов, максимально наближених до реальних, з урахуванням їх відповідності таким вимогам: гра – це форма організації діяльності студентів, основа побудови гри – інтерес здобувачів, обов'язкова наявність елемента змагальності у грі.

Так, під час дослідної роботи було проведено рольову гру з теми «Технологія педагогічного спілкування».

Мета: розвиток різних видів професійної компетентності вчителя (гностичної, комунікативної, діалогічної, риторичної, рефлексивної та ін.).

Зміст: система практичних педагогічних завдань, що постійно ускладнюються і змінюються; взаємодія суб'єктів освітнього процесу за умов наближених до реальних; аналіз та оцінка ситуацій педагогічної взаємодії; самоаналіз та самооцінка себе як особистості на всіх етапах та у всіх видах педагогічної взаємодії.

Способи: активність студентів; рефлексивна та аналітична діяльність; оцінка та аналіз реальних педагогічних явищ.

Результат: індивідуальний рівень розвитку різних видів професійної компетентності вчителя, усвідомлення автентичності (самоідентифікація); зміцнення системи гуманістичних ціннісних координат; оволодіння способами прийняття рішень у реальних ситуаціях професійної діяльності.

На першому етапі гри проводилося повторення теоретичного матеріалу з теми (сутність педагогічного спілкування, його стилі та стилі керівництва, педагогічний такт, емпатія) у формі мозкового штурму (комунікативної атаки). На другому етапі розігрувалась одна із ситуацій педагогічного спілкування з конфліктним змістом (на уроці економіки учень встає, збирає речі і, сказавши, що він нічого не розуміє і йому все набридло, залишає кабінет). Для вирішення цієї ситуації студентам пропонувалися ролі: учень (що залишив урок), експерти (2 студенти), директор школи, психологи (2 студенти), вчитель (4 студенти), учні (інші студенти).

Ситуація інсценувалась максимально наближено до реальних умов: відвідування директора, психолога. Через суперечності важливих моментів вирішення педагогічної завдання стали рефлексія учасників, висновки експертів. Підсумки гри були підбиті викладачем і полягали в: у всіх рольових позиціях учасників цієї гри переважало прагнення конструктивного вирішення ситуації; як методи вирішення конфлікту студентами пропонувалися емпатія, інтроспекція та логічний аналіз ситуації; причиною такої нетактовної поведінки учня є неправильно обраний стиль педагогічного спілкування вчителя.

Подібні рольові ігри були організовані у процесі вивчення таких тем, як: «Технологія педагогічного переконання», «Методи виховання», «Форми навчання» та ін., що дозволило забезпечити реалізацію особистісно-діяльнісного характеру засвоєння знань, умінь та навичок. Механізмами реалізації цієї технології стали дидактичні методи залучення студентів у творчу діяльність.

Водночас слід зазначити, що активно-діяльнісний та творчо-перетворювальний етапи технології поетапного формування професійної компетентності вчителя в освітньому процесі вишу при реалізації умови створення креативного середовища вимагали цілеспрямованої роботи з формування естетичної компетентності студентів експериментальної групи. Це зумовлено тим, що естетика є невід'ємним елементом створення креативного середовища і однією з цінностей особистості студента, що самоактуалізується.

Тому на всіх етапах технології поетапного формування професійної компетентності вчителя кожне практичне заняття ми розпочинали з огляду педагогічних «новинок», розбору педагогічних ситуацій і виступів студентів з теми: «Етикет», «Мистецтво» («Поговоримо про прекрасне»). Такий організаційний момент займав 10 хвилин заняття, але значення його для самоідентифікації та самоактуалізації особистості студентів в освітньому процесі вишу і для формування професійно-педагогічної компетентності було значним: виступ із «педагогічними новинками» сприяв створенню робочої атмосфери, теми виступів значно розширювали світогляд студентів, формували

вміння роботи з аудиторією і педагогічну техніку студентів. Діалог на рівні обміну думками про мистецтво сприяв діалогізації освітнього процесу, сприяв виробленню умінь слухати та чути, приймати іншу точку зору, толерантності.

В умовах морального та естетичного вакууму повідомлення студентів про великих музикантів (з музичним супроводом) та діячів мистецтва сприяли формуванню естетичної компетентності майбутніх вчителів, заснованої на вмінні сприймати прекрасне у мистецтві та житті. Така організація занять сприяла реалізації особистісного, культурологічного та аксіологічного підходу до навчання, дозволяла студентам краще пізнати один одного, розширюючи таким чином діапазон пізнання та самопізнання студентів.

З методів стимулювання та мотивації навчально-пізнавальної діяльності студентів під час практичних занять, що використовуються в дослідній роботі, слід виділити змагання як метод, що стимулює творчу активність, ініціативу та вдосконалює вміння працювати у колективі.

Основними організаційними принципами методу стимулювання є конкретність і порівнянність показників. Кожна група або окремих студент, які беруть участь у змаганні, мають бути поставлені у рівні умови. До моментів змагання в нашій практиці відносяться: добір педагогічних «новинок», педагогічних ситуацій, ведення педагогічних щоденників тощо.

З метою спонукання студентів до рефлексивної діяльності як важливої умови формування професійної компетентності вчителя в освітньому процесі вишу використовувався «Портфоліо» («портфель досягнень»), який кожен студент вів починаючи з першого етапу вивчення дисциплін педагогічного циклу. Початок цього «Портфоліо» студента було покладено на першому курсі в контексті розробленої кожним студентом програми самовиховання та самоосвіти. Важливо підкреслити, що якщо його ведення спочатку було вимогою педагога, то далі стимулом його продовження став інтерес до професійно-педагогічної діяльності та власне професійне становлення.

У комплект документів для студентських «Портфоліо» запропоновано вкласти: титульний лист, оформлений за таким планом: П.І.Б. студента, назва предмета, вид занять (лекція, семінар, практичне заняття), період створення (відповідає періоду вивчення навчальної дисципліни), П.І.Б. викладача; зміст з вивчених тем; короткий запис своїх успіхів, досягнень (власний аналіз); записи, конспекти доповідей, виступів, рефератів; контрольні, самостійні роботи; Ваш улюблений вид діяльності; оцінку батьків/рецензента (письмова рецензія батьків чи незалежного рецензента). Необхідно також зазначити, що поняття «професійна компетентність вчителя» стало нормою для студентів, оскільки його використання замінювало перерахування знань, умінь та навичок вчителя, дозволяючи чітко та лаконічно уявити власні досягнення; і вони використовували цю категорію у своїх "Портфоліо".

Для багатьох студентів аудиторні заняття стають поштовхом до усвідомлення власної автентичності, власних потреб у розвитку професійних умінь та навичок та постановки особистих завдань формування професійної

компетентності вчителя. Вони регулярно вивчають додаткову літературу як за рекомендацією педагога, так і самостійно; аналізують різні погляди вчених на одну й ту ж педагогічну проблему; радяться щодо питань ефективності того чи того методу самовдосконалення. Орієнтацію на суб'єктність особистість неможливо уявити без розвинених рефлексивних умінь студента, оскільки рефлексія – це метакомпетентність, основний елемент професійно-педагогічної компетентності. Тому організація аналізу різних педагогічних ситуацій, самооцінка своєї навчально-пізнавальної діяльності та облік її оцінки іншими суб'єктами освітнього процесу використовувалися кожному занятті.

Студенти із задоволенням беруть участь в організації та проведенні нетрадиційних занять, пропонують цікаві для них педагогічні ситуації та теми для обговорення. Різноманітні педагогічні завдання, на думку студентів, допомагають розвитку аналітичних, прогностичних, комунікативних, діяльнісних, конструктивних, організаторських умінь, які є ядром професійної компетентності вчителя – ключові компетентності.

Позитивно зарекомендував себе у процесі роботи над формуванням професійної компетентності фахівців в освітньому процесі вишу термінологічний підхід – нове явище у вітчизняній педагогіці, яке частково пов'язане з використанням можливостей інтерактивних технологій у навчанні. Сутність цього методу полягає в тому, що аналіз розуміння студентами педагогічних явищ проводився на базі їх трактування основних педагогічних понять, спеціального лексичного запасу опитуваних, оскільки нерозвинений словник тієї чи тієї галузі науки означає її невивченість. Наприклад, після першого ознайомлення з поняттям «професійна компетентність», студентам пропонувалося оцінити рівень розробленості цієї наукової проблеми за такими показниками: за кількістю базових та периферійних понять; розробленості наукових визначень кожного з понять у формі розгорнутих варіантів і дефініцій; за кількістю видів аналізованої категорії; за включеністю термінів у словники та енциклопедії.

Робота у зазначеному напрямі у процесі технології поетапного формування професійної компетентності вчителя включала укладання педагогічних словників з вивчених тем, підготовку карток із назвами категорій та їх дефініціями, поповнення «Портфолію» студента, використання мережі Internet для аналізу термінів тощо. З метою створення креативного середовища для формування професійної компетентності спеціаліста в освітньому процесі вишу в дослідній роботі (як при традиційних, так і при нетрадиційних формах роботи) використовуються елементи модульного навчання, що дозволяють активізувати навчально-пізнавальну діяльність студентів за рахунок певного структурування матеріалу, з одного боку, і основі власних форм звітності кожному за модуля, з іншого.

Модуль – це цільовий функціональний вузол, в якому об'єднано навчальний зміст та технологія оволодіння ним, тобто блок певних теоретичних знань, умінь та навичок їх застосування та передбачає кілька форм звітності на

вибір студента: це може бути контрольна робота з вивченої теми, творча робота, співбесіда, тестування, участь у «круглому столі», складання словника базових понять, традиційна форма відповіді квитками тощо.

Доречним є використання модулю «Загальні основи педагогіки» або «Загальна педагогіка», або «Аспекти загальної педагогіки», в якому у стислому вигляді з питаннями щодо кожного розділу можуть бути представлені такі теми: «Предмет та основні категорії педагогіки», «Основні поняття педагогіки», «Методологія та методи педагогічних досліджень», «Освітня система України», «Педагогічний процес», «Закономірності та принципи цілісного педагогічного процесу» та ін.

З кожної теми студенти ведуть термінологічний словник, який відбиває сутність тієї чи тієї категорії; виконували завдання для самостійної роботи (назвати та дати коротку характеристику рівнів загальної та професійної освіти; порівняти категорії «педагогічний процес», «навчально-виховний процес» тощо); відповідали питання для самоконтролю.

Подібні теми модуля відображають зміст, форми та методи навчання, а також заплановані результати. Межі модуля визначаються компетентністю студента, тобто сукупністю теоретичних знань і практичних умінь та навичок, які він має продемонструвати після закінчення вивчення модуля. Перевагами використання елементів модульного навчання у дослідженні стали: активність та відносна самостійність студентів, порційність і логічна послідовність навчального матеріалу, систематичний контроль з подальшою корекцією, індивідуальний темп засвоєння матеріалу. Модульне навчання, що забезпечує гнучкість навчання, пристосування до індивідуальних потреб особистості та рівня її базової компетентності засноване насамперед на самостійній роботі студента. При цьому механізмами реалізації цього виду навчання на практиці є проблемний підхід та індивідуальний темп навчання.

Створення креативного середовища на заняттях також передбачало розвиток у студентів умінь пошуку різноманітних шляхів досягнення мети, умінь використовувати метафори та аналогії для творчого пошуку, встановлення нових асоціацій та зв'язків, розвиток сприйнятливості, широти та насиченості сприйняття навколишнього світу та ін. Досягнення поставлених завдань у найбільшому сприяв пошук рішень у нестандартних ситуаціях.

У процесі формування професійної компетентності фахівців доречним є використання навчально-дослідницької та науково-дослідної роботи студентів, що передбачає не просто пошук знань з конкретної наукової проблеми, а власний погляд на цю проблему.

Так, під час опрацювання теми «Освіта як суспільне явище та педагогічний процес» студентам можна запропонувати підготувати оригінальні проекти в мажах теми: «Кредитна система (система залікових одиниць) у практиці вищої школи», «Особливості екологічної освіти», «Освітні стандарти у контексті шкільного та вишівського навчання», «Генеza освіти як соціального явища» та ін.

Підготовка на такі цікаві теми дозволить провести «круглий стіл», в організації та проведенні якого виявляють бажання брати участь усі студенти. За результатами «круглого столу» можна зробити такі висновки: активність та інтерес, навіть невеликий групи «заряджає» інших студентів за умови володіння ораторами технікою роботи з аудиторією та врахування інтересів і потреб студентського колективу; науково-дослідна діяльність учнів, спирається на вивчення та аналіз теоретичного матеріалу та підкріплення його практичною значимістю, виступає на вищівському етапі навчання одним із шляхів оволодіння педагогічними знаннями, вміннями і навичками їх застосування.

Опис технології поетапного формування професійної компетентності фахівця в освітньому процесі закладу вищої освіти було б неповним без важливого компонента – координації роботи викладачів соціально-гуманітарних дисциплін, що ґрунтується на знанні особливостей навчально-пізнавальної діяльності студента із врахуванням різних організаційних форм навчання, на основі яких складено пам'ятку викладача та пам'ятка студентіві.

Викладачі негуманітарних дисциплін звертають увагу на низку позитивних змін як у розвитку кожного студента, так і колективу в цілому: сприятливий мікроклімат, атмосфера взаємодопомоги та взаємопідтримки, відсутність проблем з дисципліною, активна участь усіх студентів в обговореннях, володіння технікою виступи перед аудиторією, підвищення активності та ініціативності у студентів.

Найважливішим засобом формування професійної компетентності спеціаліста в освітньому процесі вишу є проходження виробничої практики, особливо педагогічної у школі. Значимість цього етапу для особистості студента полягає у перевірці рівня сформованості власної професійно-педагогічної компетентності у реальних умовах самостійної педагогічної діяльності. Ці умови, як показує практика, дуже часто далекі від ідеальних, очікуваних, але особливо у подоланні труднощів, в ефективній дії в нестандартних ситуаціях і виявляється професійна компетентність викладача, що складає потужну особистісну освіту та відрізняє одного студента від іншого. На зазначеному етапі студенти починають усвідомлювати, що розв'язання різного ступеню педагогічних завдань потребує значного потенціалу від викладача, всього того, що становить основу його професійної компетентності: знання, вміння, навички і досвід.

Таким чином, технологія поетапного формування професійної компетентності фахівця в освітньому процесі вишу, заснована на реалізації педагогічних умов (орієнтації на суб'єктність особистості, здатної до самоідентифікації та самоактуалізації; створення креативного середовища; спонукання до рефлексивної діяльності; діалогізації освітнього процесу) є поступовим ускладненням основних завдань навчання, а також розширення арсеналу використовуваних методів та форм активної організації навчання.

Усвідомлення та прийняття проблеми професійної компетентності фахівця з перших днів навчання у виші, прагнення творчості, висока потреба у пізнанні,

позитивна мотивація вибору професії сприяє самоактуалізації та самоідентифікації особистості. При цьому важливе значення має впевненість у власні знання, уміння і навички; суб'єктивна оцінка своїх можливостей, відкритість нового, прагнення навчатися.

Ефективність самоактуалізації особистості залежить від ефективності дидактичного процесу, що визначається адекватним вибором організаційних форм, методів і засобів навчання. Особлива роль у цьому контексті відводиться технологіям активізації та інтенсифікації діяльності студентів, активним методам навчання, що мають важливий розвиваючий ефект, серед яких дискусійні методи (групові дискусії, аналіз педагогічних ситуацій, вирішення педагогічних завдань та вправ, круглі столи) та ігрові методи (рольові ігри, ділові та педагогічні ігри, поведінковий тренінг, ігрове моделювання). Перелічені активні методи навчання сприяють самоактуалізації особистості студента за рахунок активізації пізнавальної діяльності та мисленнєвої активності, розвитку творчого мислення студентів.

Активні методи навчання, якщо вони відображають суть майбутньої професії, формують основу професійної компетентності у студентів в освітньому процесі вишу, оскільки створюють умови для відпрацювання студентами професійних навичок в умовах, наближених до ідеальним.

Важливо відзначити, що основу технології поетапного формування професійної компетентності спеціаліста в освітньому процесі вишу становлять:

- освітні технології із спрямованістю на розвиток творчих якостей особистості: інтегративні технології, соціально-виховні технології, технології виховання суб'єктної соціальної активності студента;
- педагогічні технології на основі гуманно-особистісної орієнтації педагогічного процесу;
- технології на основі активізації та інтенсифікації діяльності студентів (активні методи навчання): проблемне навчання (частково-пошуковий метод, технологія навчального дослідження, дослідні ігри), технології проектного навчання, інтерактивні технології (технологія проведення дискусій, диспутів);
- ігрові технології: педагогічні ігри, рольові та ділові ігри;
- технології індивідуалізованого навчання: проектний метод;
- технології інтеграції в освіті: інтегративні форми навчання (семінар-практикум, лекція-практикум, лекція-діалог) .

Ці технології, спрямовані на формування професійної компетентності у процесі навчально-пізнавальної, практичної, дослідницької та евристичної діяльності, тісно пов'язані з технологіями педагогічної взаємодії (створення ситуації успіху, оціночної діяльності, встановлення контакту з групою та ін.). Рівень необхідних формування професійної компетентності вчителя знань, умінь і навиків кожному етапі навчання постійно змінюється, як і їх зміст. Відбувається поступове ускладнення і розвиток кожного вміння, зміна та розширення його обсягу, перехід від репродуктивної до частково-пошукової, проблемної, дослідницької та творчої (креативної) діяльності, що відображає

сутність технології поетапного формування професійної компетентності вчителя в освітньому процесі ЗВО.

Кожний етап технології формування професійної компетентності набуває якісно нового характеру: на адаптаційно-репродуктивному етапі з метою орієнтації на суб'єктність особистості, здатної до самоактуалізації та самоідентифікації здійснюється залучення студентів до навчально-пізнавальної діяльності з урахуванням їх інтересів та здібностей (пропонувалися різні теми рефератів і доповідей). Це сприяє формуванню і розвитку умінь студентів виконувати всі види та форми навчально-пізнавальної діяльності (слухати та записувати лекції, конспектувати літературу, виступати перед аудиторією, брати участь у дискусії, надавати аналітичну оцінку явищам та ситуаціям тощо), що стало суттєвим показником студента як суб'єкта навчальної діяльності у освітньому процесі вишу.

На активно-діяльнісному етапі технології формування професійної компетентності з метою реалізації першої умови в освітньому процесі вишу створюються умови, які наближені до реальних, спрямовані на формування умінь студентів у процесі засвоєння педагогічної діяльності розв'язувати нові завдання, професійних ситуацій, ефективно діяти у нестандартних умовах, які визначають появу низки суперечностей, які у ролі рушійних сил розвитку особистості майбутнього фахівця. І, нарешті, на творчо-перетворювальному етапі, що супроводжується практичною діяльністю, виявлялися їх вміння планувати, організовувати свою діяльність, спілкуватися, конструктивно вирішувати різні педагогічні ситуації, тобто ступінь самоактуалізації та самоідентифікації особистості як суб'єкта професійно-педагогічної діяльності.

Створення креативного середовища в освітньому процесі вишу на всіх етапах технології формування професійної компетентності ґрунтувалося на відносинах взаєморозуміння, взаємопідтримки, відсутності конфліктів. Посилення креативного середовища здійснювалося за рахунок залучення студентів у науково-дослідницьку діяльність, орієнтацію для проведення творчої роботи на виробництві, що було спрямовано досягнення студентами високого рівня творчої активності та пізнавальної самостійності, незалежності, оволодіння творчими вміннями і навичками. Для посилення мотивації діяльності, активізації творчих здібностей студентів та стимулювання самостійності у прийнятті рішень нами використовувалися такі педагогічні технології активного навчання: колективної та групової взаємодії (дискусії, технологія взаємонавчання, робота в групах змінного складу), технології імітаційного моделювання основних рис реальної діяльності професіонала (рольові, ділові ігри, проектування, аналіз педагогічних ситуацій, вирішення різноманітних педагогічних завдань), технології трансформації контексту професійної ситуації у контекст життєвої та навчальної ситуації студента (створення у навчальному процесі реальних ситуацій – аналогів практичної педагогічної діяльності).

Висновки. Застосування активних та проблемних методів навчання дозволило сформувавши у студентів установку на самостійне відкриття нового знання, посилюючи при цьому віру у власні креативні здібності.

При цьому важливою умовою успішного формування професійної компетентності є спонукання до рефлексивної діяльності з метою реалізації якого студентам з перших днів навчання у закладі вищої освіти було запропоновано вести «Портфоліо», значення якого полягало у розвитку рефлексивних умінь, спрямованих на свідомий контроль результатів навчально-пізнавальної діяльності та рівня власного професійного розвитку. Особлива увага на всіх етапах технології формування професійної компетентності приділялася суб'єктивній оцінці особистісних досягнень, а також вмінню студентів адекватно оцінювати продуктивність діяльності всіх суб'єктів освітнього процесу вишу. Слід зазначити, що розвиток рефлексивних умінь студентів проходило поступово: якщо на адаптаційно-репродуктивному етапі студенти оцінювали змістовність виступів однокурсників, то на активно-діяльнісному етапі вони аналізували змістовність виступу, педагогічну техніку промовця, ступінь представленості власної точки зору. На творчо-перетворювальному етапі студенти прагнули співвіднести матеріал, що вивчається, з власним життєвим і професійним досвідом, аналізуючи різні аспекти тієї чи тієї педагогічної проблеми. Діалогізація освітнього процесу також характеризувалася переходом від діалогу із собою (ведення «Портфоліо» студента, педагогічних щоденників) до діалогу з іншими суб'єктами освітнього процесу вишу на основі поступового формування готовності до діалогу. На кожному етапі технології формування професійної компетентності створювалися умови для діалогічної взаємодії суб'єктів освітнього процесу за рахунок навчання студентів правилам ведення бесіди, диспуту, дискусії та їх подальшого практичного відпрацювання. При цьому важливим компонентом технології є моніторинг формування аналізованого феномену, що передбачає діагностику та результат продуктивності зазначеного процесу.

Література:

1. Варнавська І.В. Аспекти застосування інноваційних методів навчання при викладанні економічних дисциплін // Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка: Науковий журнал. Вип. 5. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2021. С.104-112.
2. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. Навчальний посібник. Київ: Академвидав, 2004. 352 с.
3. Петрук В. А. Теоретико-методичні засади формування професійної компетентності майбутніх фахівців технічних спеціальностей у процесі вивчення фундаментальних дисциплін : моног. Вінниця : УНІВЕРСУМ–Вінниця, 2006. 292 с.
4. Пометун О. І. Інтерактивні методики та система навчання. Київ: Шкільний світ, 2007. 112 с.
5. Сисоєва С. О. Інтерактивні технології навчання дорослих: навчально-методичний посібник. Київ: ВД«ЕКМО», 2011. 324 с.
6. Яковенко О. І. Формування компетенцій професійної діяльності економістів у процесі практичної підготовки: навч.-метод. посіб. Ніжин : Видавець ПП Лисенко М. М., 2014. 184с.

References:

1. Varnavs'ka I.V. (2021) Aspekty zastosuvannya innovatsiynykh metodiv navchannya pry vykladanni ekonomichnykh dystsyplin [Aspects of application of innovative teaching methods in teaching economic disciplines]. *Tavriys'kyi naukovyy visnyk. Seriya: Ekonomika: Naukovyy zhurnal – Tavriya Scientific Bulletin. Series: Economics: Scientific Journal*. Vyp. 5. Kherson: Vydavnychyy dim «Hel'vetyka», 2021. 104-112. [in Ukrainian].
2. Dychkivs'ka I.M. (2004) *Innovatsiyni pedahohichni tekhnolohiyi [Innovative pedagogical technologies]*. Kyiv: Akademvydav. [in Ukrainian].
3. Petruk V.A. (2006). *Teoretyko-metodychni zasady formuvannya profesynoyi kompetentnosti maybutnikh fakhivtsiv tekhnichnykh spetsial'nostey u protsesi vyvchennya fundamental'nykh dystsyplin [Theoretical and methodological principles of formation of professional competence of future specialists of technical specialties in the process of studying fundamental disciplines]*. Vinnytsya : UNIVERSUM–Vinnytsya. [in Ukrainian].
4. Pometun O.I. (2007) *Interaktyvni metodyky ta systema navchannya [Interactive methods and learning system]*. Kyiv: Shkil'nyy svit. [in Ukrainian].
5. Sysoyeva S.O. (2011) *Interaktyvni tekhnolohiyi navchannya doroslykh [Interactive technologies of adult learning]*. Kyiv: VD«ЕКМО»/ [in Ukrainian].
6. Yakovenko O.I. (2014) *Formuvannya kompetensiy profesynoyi diyal'nosti ekonomistiv u protsesi praktychnoyi pidhotovky [Formation of competencies of professional activity of economists in the process of practical training]*. Nizhyn : Vydavets' PP Lysenko M. M. [in Ukrainian].